

АНОТАЦІЯ

Лопушинська О. В. Менеджмент ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 073 «Менеджмент» (галузь знань 07 «Управління та адміністрування»). – Полтавська державна аграрна академія Міністерства освіти і науки України, Полтава, 2021.

У дисертаційній роботі обґрунтовано теоретичні положення та запропоновано практичні рекомендації щодо менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України.

За результатами узагальнення поглиблено теоретичні аспекти менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємства на основі детальної характеристики етапів становлення та розвитку концепцій ресурсозбереження, етимологічного аналізу понятійно-категоріального апарату «менеджменту ресурсозберігаючого розвитку», систематизації нормативно-правової та законодавчої інформаційної бази управління ресурсозбереженням, узагальнення моделі організаційно-економічного механізму менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємства агропродовольчої сфери.

На основі інтеграції сучасних підходів запропоновано власне визначення поняття «ресурсозбереження» як результативної організаційно-управлінської діяльності, спрямованої на раціональне використання ресурсного потенціалу, застосування ресурсоощадних технологій, стимулювання природоохоронних заходів з метою досягнення соціо-еколого-економічних цілей підприємства. У запропонованому трактуванні увагу зацентровано на ключовій ролі людського фактору при здійсненні процесів ресурсозбереження та орієнтації на досягнення комплексу цілей сталого розвитку підприємства.

На підґрунті етимологічного аналізу понять «менеджмент ресурсозбереження» та «розвиток підприємства» менеджмент ресурсозберігаючого розвитку підприємства визначено як процес управління, який забезпечується діями компетентних осіб, кількісними та якісними організаційними, економічними, технологічними, соціальними, екологічними та структурними змінами, що впливають на оптимізацію й раціоналізацію формування та використання ресурсного потенціалу, основу якого складають природні, матеріальні, нематеріальні, фінансові, людські, інформаційні, часові та структурно-організаційні ресурси, та призводять до переходу підприємства на новий якісний рівень його існування.

Систематизація теоретичних положень щодо організаційно-функціональної моделі менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємства дозволила констатувати, що вона є консолідуючою системою елементів, які забезпечують підвищення ефективності кількісних та якісних змін у процесі управління ресурсним потенціалом, ресурсозберігаючими технологіями та природоохоронними заходами з метою досягнення цілей сталого розвитку підприємства у їх комплексному поєднанні. Запропонована модель відрізняється авторським баченням елементів: суб'єкту, об'єкту функцій, принципів, методів, інструментів тощо та їх взаємодії, що дозволяє застосувати дану модель в практиці підприємств в умовах динамічного зовнішнього середовища.

Аналіз стану агропродовольчої сфери України дозволив визначити її негативні тенденції, зокрема: збільшення питомої ваги амортизаційних відрахувань в загальній структурі витрат при одночасному зменшенні питомої ваги витрат на оплату праці; зростання індексу цін на основні види продукції підприємств агропродовольчої сфери; зменшення поголів'я худоби; зменшення питомої ваги тваринництва в загальній структурі виробництва продукції сільського господарства. Серед позитивних тенденцій розвитку агропродовольчої сфери слід відмітити такі: збільшення частки населення, що зайняте в сфері сільського господарства; низький рівень

викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря порівняно з іншими галузями економіки; зростання індексів сільськогосподарської продукції; позитивне сальдо торговельного балансу; збільшення поголів'я птиці; збільшення частки сільськогосподарських підприємств, що отримали прибуток за результатами операційної діяльності. Виявлено значне навантаження на природні ресурси та відсутність методик урахування всіх елементів системи менеджменту ресурсозбереження на підприємствах агропродовольчої сфери при здійсненні її оцінки.

Охарактеризовано організаційно-управлінське та інформаційно-аналітичне забезпечення системи менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України, що сприяло формуванню моделі потрібної спіралі ресурсозбереження, яка передбачає синкретичний взаємозв'язок між трьома інституційними сферами (державою, бізнес-сферою та закладами вищої освіти) в контексті забезпечення функціонування високотехнологічного бізнес-середовища, орієнтованого на високий рівень ресурсозбереження та мотивації суб'єктів менеджменту ресурсозберігаючого розвитку. Акцентовано увагу на необхідності систематичного моніторингу, аналізу та оцінювання рівня менеджменту ресурсозберігаючого розвитку з метою формування системи відповідних заходів ресурсозбереження.

Розроблено методичний підхід до оцінки ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери на основі розрахунку показників економічної (ефективність використання матеріальних, нематеріальних, фінансових, людських, інформаційних, часових ресурсів, показників фінансування ресурсозберігаючих заходів), соціальної (сформованість ціннісно-орієнтаційної єдності колективу, професійний розвиток, задоволеність змістом праці тощо) та екологічної (показники природоємності, природної ресурсовіддачі, екологоємності, ресурсоємності процесу, екологічності об'єкту, відходоємності, екологічності виробництва тощо) складових, що дозволило провести аналіз стану

менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери Полтавської, Запорізької та Луганської областей, за результатами якого було визначено необхідність оптимізації організаційно-кадрового забезпечення та формування ресурсозберігаючої моделі поведінки персоналу підприємств агропродовольчої сфери.

Спрогнозовано значення інтегрального показника ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України на основі розробленої системи показників оцінки ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємства «Тріада 6R», яка включає множини економічної (використання матеріальних, людських, фінансових, нематеріальних, інформаційних, часових ресурсів та фінансування ресурсозберігаючих заходів), соціальної та екологічної ефективності, в межах яких визначено показники-стимулятори та показники-дестимулятори, що дозволило розрахувати інтегральні оцінки зазначених підмножин. Апробовано методику інтегральної оцінки економічної, соціальної та екологічної складових ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку на підприємствах агропродовольчої сфери, базисом якої є метод модифікованої головної компоненти. За допомогою методу динамічної регресії визначено вплив ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку на показники виробництва сільськогосподарської продукції. Встановлено, що найбільший вплив на інтегральну оцінку ефективності рівня менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємства мають показники ефективності використання людських, нематеріальних та інформаційних ресурсів.

Оптимізовано організаційно-кадрове забезпечення менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України на основі поєднання специфічних інструментів, методів й прийомів управління ресурсозбереженням разом із специфічними компетенціями суб'єктів менеджменту ресурсозбереження, що дозволило виконувати складні управлінські завдання ресурсозаощадження. Акцентовано увагу на

тому, що умовою оптимізації менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України є формування культури ресурсозбереження. Модифіковано проєктний підхід до організації менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України на основі формування проєктних груп та/або комісій із питань ресурсозбереження. Актуалізовано принципи ефективної реалізації стратегії ресурсозберігаючого розвитку підприємства на засадах системи мотивації персоналу, що дозволило визначити комплекс напрямів мотивування персоналу підприємства до ресурсозберігаючої моделі поведінки. Охарактеризовано основні етапи розроблення організаційної культури та стратегії ресурсозбереження на підприємствах агропродовольчої сфери. Розроблено комплекс адміністративно-правових, економічних та соціально-психологічних методів мотивування персоналу підприємств агропродовольчої сфери України до реалізації ефективних заходів ресурсозбереження.

Ключові слова: ефективність використання ресурсів, інтегральний показник, менеджмент ресурсозберігаючого розвитку, організаційно-кадрове забезпечення, підприємства агропродовольчої сфери України, ресурсозбереження, сталий розвиток, стратегія ресурсозберігаючого розвитку.

ABSTRACT

Lopushynska O. V. Resource-saving Development Management of Agri-food Enterprises of Ukraine. – Qualifying scientific work on the rights of the manuscript.

The dissertation for the degree of Doctor of Philosophy by specialty 073 “Management” (field of study 07 “Management and Administration”). – Poltava State Agrarian Academy of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Poltava, 2021.

The thesis substantiated theoretical prerequisites and offered action-oriented recommendations on the management of resource-saving development of agri-food enterprises of Ukraine.

Subsequent to the results of generalization, the theoretical aspects of resource-saving development management of an enterprise are deepened on the basis of detailed characteristics of formation and development stages of resource-saving concepts, etymological analysis of conceptual and categorical framework of “resource-saving development management”, taxonomy of legal and regulatory informational basis of resource-saving development management of an agri-food enterprise.

On the basis of integration of modern approaches there has been given authorial definition of resource saving as effective organizational and management activity oriented to far-sighted use of resource potential, use of resource-saving technologies, promotion of environmental protection measures with a view to achieving socio-ecological and economic purposes of the enterprise. The proposed notion emphasizes the key role of the human factor in the implementation of resource conservation and focus on achieving a set of goals of sustainable development of the enterprise.

Based on the etymological analysis of the notions of “resource conservation management” and “development of the enterprise” resource-saving development management of an enterprise is defined as a management process, provided by the actions of competent authorities, quantitative and qualitative organizational, economic, technological, social, environmental and structural changes affecting optimization and rationalization of the formation and use of resource potential, which is comprised of natural, immaterial, financial, human, information, time, structural and organizational resources and physical environmental assets, and lead to the transition of the enterprise to a new qualitative plane of existence.

Systematization of theoretical prerequisites regarding the organizational and functional model of resource-saving development management of an enterprise allowed to state that it is a consolidating system of elements, that increase the

effectiveness of quantitative and qualitative changes in resource management, resource-saving technologies and environmental protection measures in order to achieve sustainable development from a comprehensive perspective. The proposed model is characterized by authorial vision of the elements: the subject and object of functions, principles, methods, tools, etc. and their interaction, which makes it possible to put this model into practice at the enterprises under the conditions of dynamic environment.

Analysis of the state of Ukrainian agri-food sector allows us to identify its negative trends, in particular: increase in the relative share of depreciation charges in total expenditure with contemporaneous decrease in the relative share of wage costs; rise in the price index number for the core products of agri-food enterprises; livestock reduction; reduction of the relative share of livestock agriculture in the overall structure of agricultural products. It stands to mention such positive trends in the development of the agri-food sector as: increase in the proportion of the population, employed in agriculture; low level of atmospheric pollutant emissions compared with other sectors of the economy; growth of agricultural production indices; positive visible trade of balance; increase in poultry population; increase in the share of agricultural enterprises that made a profit as a result of business operations. Besides, there has been determined significant load on natural resources and lack of methods for taking into account all elements of resource saving management system at agri-food enterprises.

Characteristics of organizational-managerial and information and analytical support of the management system of resource-saving development of agri-food enterprises of Ukraine allowed to form a triple helix model in the context of resource conservation at agri-food enterprises of Ukraine, which provides comparative correlation between three institutional areas: the State, business area and the system of higher educational institutions in the context of ensuring the functioning of high-tech business environment, focused on high level of resource conservation and motivation of management entities of resource-saving development. Emphasis is placed on the necessity for systematic monitoring,

analysis and evaluation of the level of management of resource-saving development in order to form the system of appropriate resource-saving measures.

The methodological approach to the assessment of efficiency of resource-saving development management of agri-food enterprises has been developed on the basis of calculation of indicators of economic (utilization efficiency of material, non-financial, financial, human, information, time resources and funding levels of resource-saving measures), social (formedness of value-oriented unity of the personnel, professional growth, job satisfaction, etc.) and environmental (indicators of natural resource intensity, natural resource productivity, environmental and resource capacity of the process, environmental friendliness of the entity, waste issue, ecological performance of production, etc.) components, which allowed to analyze the resource-saving development management of agricultural enterprises of Poltava, Zaporizhzhia, Luhansk regions. The analysis results show that it is necessary to optimize organizational support and human resourcing and to form resource-saving behavioral model of personnel at agri-food enterprises.

The values of the integrating efficiency indicator of resource-saving development of agri-food enterprises of Ukraine were predicted on the basis of the developed system of indicators of performance evaluation of resource-saving development management of the enterprise “Triada 6R”, which includes multitudes of economical efficiency (the use of material, non-financial, financial, human, information, time resources and funding of resource-saving measures), social performance and environmental effectiveness, within the boundaries of which indicators-stimulators and indicators-disincentives were determined, which allowed to calculate integrated assessment of the specified subsets. The author has tried out the method of integrated assessment of economic, social and environmental components of efficiency of management of resource-saving development at agri-food enterprises using the method of the modified main component. Using the dynamic regression method, the author has determined the influence of the efficiency of resource-saving development management on the

indicators of agricultural production. It has been established that performance indicators of the usage of human, immaterial and information resources have major impact on the integrated estimation of efficiency of the management level of resource-saving development of the enterprise.

Optimization of organizational and staffing support of management of resource-saving development of agri-food enterprises of Ukraine necessitated the use of not only specific tools, methods and techniques of resource conservation management, but also specific competencies that will help to solve managerial tasks of resource conservation. The emphasis is placed on the fact that development of resource conservation culture is the condition for optimizing resource-saving development management of agri-food enterprises of Ukraine. The tested project approach determined the possibility of organizing resource-saving development management of agri-food enterprises of Ukraine on the basis of formation of project groups or commissions on resource conservation. The principles of effective implementation of the strategy of resource-saving development of the enterprise have been updated on the basis of employee incentive programme, which allowed to determine a set of directions of motivation of the resource-saving behavioral model of the personnel of the enterprise. The main development phases of organizational culture and energy conservation strategy at agri-food enterprises have been characterized in the work. There has also been developed a set of administrative-legal, economic and socio-psychological methods of employee engagement to the implementation of effective resource conservation measures at agri-food enterprises of Ukraine.

Keywords: efficiency of resources use, integrated indicator, resource-saving development management, organizational and staffing support, agri-food enterprises of Ukraine, resource conservation, sustainable development, resource-saving development strategy.

Список публікацій здобувача

Статті у монографіях:

1. Лопушинська О. В. Конкурентоспроможність персоналу як основний

чинник визначення конкурентоспроможності підприємства. *Менеджмент XXI століття: глобалізаційні виклики* : колективна монографія / за ред. І. А. Маркіної. Полтава : В-во «Сімон», 2017. С. 710–717. (0,35 друк. арк.).

2. Lopushinska O. Conceptual foundations of resource conservation under modern conditions. *Theory and practice of social, economic and technological changes* : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros, Prague, 2018. P. 66–73. (0,42 друк. арк.).

3. Lopushinska O. Characteristics of elements of the system of management of the enterprise resource conservation development. *Management of the 21st century : globalization challenges* : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., Prague, 2018. P. 249–255. (0,35 друк. арк.).

4. Lopushynska O. Current state and ways of solving resource conservation problems at the enterprises of the processing industry of Ukraine. *Security of the XXI century : national and geopolitical aspects* : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2019. P. 338–342. (0,30 друк. арк.).

5. Lopushynska O., Klymenko V. State of development of the meat and milk processing industry in Ukraine. *Management of the 21st century : globalization challenges*. Issue 2 : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., Prague, 2019. P. 183–188. (Особистий внесок автора: визначені особливості діяльності підприємств м'ясо-молочної галузі та основні шляхи підвищення конкурентоспроможності в напрямку ресурсозбереження, 0,35 / 0,20 друк. арк.).

6. Лопушинская Е., Клименко В. Концептуальные основы управления ресурсосбережением на предприятиях Украины и стран Европейского Союза. *Икономиката на България в глобалния свят* : коллективная монография. София, 2019. С. 99–108. (Особистий внесок автора: узагальнено основні проблеми ресурсовикористання і ресурсозбереження на українських підприємствах, визначені шляхи їх подолання, 0,78 / 0,50 друк. арк.).

7. Лопушинська О. В., Вовк М. О. Техніко-технологічна реструктуризація як елемент ресурсозберігаючого розвитку підприємства під

час формування загальної стратегії інноваційного типу. *Механізм управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку промислових підприємств* : колективна монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко Н. С. Суми : Триторія, 2019. С. 70–80 (*Особистий внесок автора: визначено взаємозв'язок елементів інноваційного розвитку підприємства, визначені основні напрямки ресурсозберігаючого розвитку, 0,48 / 0,24 друк. арк.*).

8. Лопушинська О. В. Мотивація ресурсозберігаючої поведінки персоналу як складова стратегії інноваційного розвитку підприємства. *Управління стратегіями випереджаючого інноваційного розвитку* : колективна монографія / за ред. к.е.н., доцента Ілляшенко Н. С. Суми : Триторія, 2020. С. 185–194. (*0,52 друк. арк.*).

9. Voronina V., Ishcheikin T., Lopushynska O. Management of wastes : problems of processing and utilization. *Management of the 21st century : globalization challenges*. Issue 3 : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2020. P. 120–127. (*Особистий внесок автора: охарактеризовано стан переробки відходів на українських підприємствах та досліджено досвід зарубіжних країн в цьому напрямку, 0,40 / 0,15 друк. арк.*).

10. Taran-Lala O., Oliinyk A., Lopushynska O. Evaluation of efficiency of resource-saving development management of agricultural enterprises in the context of environmental security of the country. *Security of the XXI century : national and geopolitical aspects*. Issue 3 : collective monograph / in edition I. Markina. Nemoros s.r.o., 2021. P. 78–82. (*Особистий внесок автора: визначено систему показників та проведено оцінку екологічної ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери, 0,30 / 0,10 друк. арк.*).

**Статті в науковому періодичному виданні
країни Європейського Союзу:**

11. Markina I., Lopushynska O. Methods of assessing the management efficiency of the agricultural enterprise resource-saving development. *Modern Science – Moderi veda*. 2021. № 1. P. 12–19. (**Index Copernicus, Google**

Scholar). (Особистий внесок автора: визначено основні етапи та модель оцінювання ресурсозберігаючого розвитку агропродовольчих підприємств, 0,54 / 0,27 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України, включених до міжнародних наукометричних баз:

12. Лопушинська О. В. Сутність і напрями розвитку підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник ПУЕТ. Серія «Економічні науки»*. 2017. № 5 (84). С. 87–92. **(Index Copernicus)**. (0,44 друк. арк.).

13. Лопушинська О. В. Підходи до визначення сутності та класифікації ресурсів підприємства. *Економічний форум*. 2018. № 1. С. 184–189. **(Ulrich's Periodicals Directory, Index Copernicus)**. (0,46 друк. арк.).

14. Лопушинська О. В. Сучасний стан нормативно-правового забезпечення управління ресурсозбереженням в Україні і світі. *Вісник Черкаського національного університету імені Б. Хмельницького*. 2019. Вип. 4. С. 57–65. **(Ulrich's Periodicals Directory, Directory of Open Access Journals, CiteFactor, Index Copernicus)**. (0,79 друк. арк.).

15. Маркіна І. А., Лопушинська О. В., Лопушинський Є. Р. Аутсорсинг бізнес-процесів як механізм менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2020. Вип. 45. С. 74–78. **(Index Copernicus)**. (Особистий внесок автора: визначено переваги та недоліки аутсорсингу бізнес-процесів, його види та вплив на ресурсозберігаючий розвиток на підприємствах агропродовольчої сфери, 0,69 / 0,25 друк. арк.).

16. Лопушинська О. В. Особливості оцінки ефективності менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери в контексті сталого розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 4. Ч. 2. С. 160–165. **(Index Copernicus, Google Scholar)**. (0,58 друк. арк.).

17. Лопушинська О. В. Основні проблеми формування системи менеджменту ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери та шляхи їх вирішення. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2020. № 5. С. 286–291. (**Index Copernicus, Google Scholar**). (0,57 друк. арк.).

Статті у наукових фахових виданнях України:

18. Лопушинська О. В. Концептуальні підходи до оцінки конкурентоспроможності персоналу підприємства. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету* Економічні науки. 2011. Вип. 20. Ч. II. Кіровоград : КНТУ. С. 75–81. (0,41 друк. арк.).

19. Лопушинська О. В. Економічна сутність конкуренції та її значення в розвитку економіки країни. *Економіка Крима*. 2011. № 3 (36). С. 281–285. (0,43 друк. арк.).

Статті у наукових виданнях інших держав:

20. Markina I., Aranchii V., Somych N., Sharavara R., Lopushynska O. State Regulation of Enterprise Resource Saving Development Management: Experience of Different Countries. *Revista Espacios*. 2020. Vol. 41. Issue 10. URL: <https://www.revistaespacios.com/a20v41n10/a20v41n10p29.pdf> (Особистий внесок автора: визначено вплив факторів зовнішнього і внутрішнього середовища на систему управління ресурсозберігаючим розвитком підприємства, 0,91 / 0,18 друк. арк.).

21. Markina I., Aranchii V., Somych N., Sharavara R., Lopushynska O. Resource saving regulatory approaches and factors affecting company's energy saving management. *International Journal of Management (IJM)*. 2020. Vol. 11. Issue 7. P. 371–383. DOI: 10.34218/IJM.11.7.2020.036. URL: <http://www.iaeme.com/IJM/issues.asp?JType=IJM&VType=11&IType=7> (Особистий внесок автора: визначено напрями державної політики управління енергозбереженням в Україні та світі, 0,92 / 0,18 друк. арк.).

22. Лопушинська О. В. Науково-методичні підходи до оцінки ефективності управління ресурсозбереженням і ресурсозберігаючим розвитком підприємства. *Scientific development, advanced technologies, innovations* : Scientific works and theses V International scientific and practical conference 6–8 May 2019. Nemoros s.r.o., Prague, 2019. С. 76–83. (0,44 друк. арк.).

Праці апробаційного характеру:

23. Лопушинська О. В. Категорійно-понятійна та наукова сутність конкурентоспроможності персоналу. *Методологія та практика менеджменту на порозі ХХІ століття : загальнодержавні, галузеві та регіональні аспекти* : матер. V Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 13–14 травня 2010 р. Полтава : РВВ ПУЕТ, 2010. Ч. 2. С. 231–233. (0,10 друк. арк.).

24. Маркіна І. А., Лопушинська О. В. Конкурентоспроможність персоналу як елемент розвитку людського капіталу. *Опережающее управление социально-экономическим развитием регионов – инновационное обеспечение* : Материалы международной научно-практической конференции, г. Симферополь, 15–18 сентября 2011 г. Симферополь : «ДИАЙПИ», 2011. С. 53–57. (0,26 / 0,13 друк. арк.).

25. Лопушинська О. В. Систематизація чинників впливу на конкурентоспроможність персоналу підприємства. *Особенности развития регионов Украины в новых экономических условиях* : Матер. III Всеукр. науч. web-конференции молодых учёных, г. Симферополь, 1 марта 2012 г. Симферополь : ИТ «Ариал», 2012. С. 175–177. (0,15 друк. арк.).

26. Лопушинська О. В. Теоретичні засади організаційно-економічного механізму управління ресурсозберігаючим розвитком підприємства. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки* : матер. II Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф., м. Полтава, 13 жовтня 2017 р. Полтава : РВВ ПДАА, 2017. С. 308–309.

URL:

<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedramenedzhmentu/ilovepdfcom-171-317.pdf> (0,10 друк. арк.).

27. Лопушинська О. В. Сутність і типи розвитку підприємств. *Економіка і культура України в світових глобалізаційних процесах : позиціонування і реалії* : тези доп. III Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Київ, 21–22 березня 2018 р. Київ : Вид. центр КНУКіМ, 2018. С. 278–280. (0,15 друк. арк.).

28. Лопушинська О. В. Сутність значення ресурсозберігаючого розвитку підприємства. *Менеджмент XXI століття* : глобалізаційні виклики : матер. II Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 19 квітня 2018 р. Полтава : ПП «Астроя», 2018. С. 50–52. (0,11 друк. арк.).

29. Лопушинська О. В. Теоретичні засади механізму управління підприємством. *Estern European studies: economics, education and law : Proceedings of the International Scientific Conferenc*, Burgas, June 7-8, 2018 р. Bulgaria. Burgas : Publishing House FLAT Ltd-Burgas, 2018. Р. 43–45. (0,13 друк. арк.).

30. Лопушинська О. В. Теоретичні засади організаційно-економічного механізму управління підприємством. *Створення ефективної інфраструктури в умовах інноваційної економіки* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Дніпро, 9 червня 2018 р. Дніпро : НО «Перспектива», 2018. Ч. 1. С. 78–81. (0,21 друк. арк.).

31. Лопушинська О. В., Єрмакова Д. В. Сутність і значення управління ресурсозбереженням підприємства. *Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємств реального сектору економіки* : матер. III Всеукр. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 31 жовтня, 2018 р. Полтава : ПДАА, 2018. С. 39–40. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/academicdepartment/kafedramenedzhntu/materialyiiiivseukrayininternet-konfer1compressed1.pdf> (0,09 / 0,05 друк. арк.).

32. Лопушинська О. В. Управління ресурсозберігаючим розвитком підприємства як чинник підвищення ефективності функціонування

переробної галузі України. *Управління розвитком соціально-економічних систем* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Харків, 8-9 листопада 2018 р. Харків : ХНТУСГ, 2018. С. 65–67. (0,12 друк. арк.).

33. Яковенко В. Р., Лопушинська О. В. Теоретичні основи управління ресурсозбереженням підприємств переробної галузі України. *Нові виклики для аграрного сектору України в умовах глобалізації* : матер. Міжнар. наук.-практ. студ. конфер., м. Київ, 14 листопада 2018 р. К. : НУБіП, 2018. С. 92–94. (0,12 / 0,06 друк. арк.).

34. Лопушинська О. В. Основні проблеми ресурсовикористання на підприємствах переробної галузі України. *Economic development : theory, methodology, management* : Scientific works and theses V International scientific and practical conference, Prague, 26–28 November 2018. Nemoros s.r.o, Prague, 2018. Р. 229–231. (0,13 друк. арк.).

35. Лопушинська О. В. Диференціація чинників впливу на управління ресурсозбереженням підприємства. *Сучасні підходи до ефективного використання потенціалу економіки* : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Запоріжжя, 23 березня 2019 р. Східноукраїнський інститут економіки та управління. Запоріжжя : ГО «СІЕУ», 2019. С. 109–111. (0,22 друк. арк.).

36. Лопушинська О. В. Роль держави в управлінні ресурсозбереженням підприємства: український і зарубіжний досвід. *Актуальні проблеми маркетингового менеджменту в умовах інноваційного розвитку економіки* : тези VI Міжнар. наук.-практ. конфер. студ. та молодих науковців. м. Луцьк, 29 березня 2019 р. Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2019. С. 123–124. (0,13 друк. арк.).

37. Лопушинська О. В. Теоретичні і методичні основи оцінки ефективності управління ресурсозбереженням підприємства. *Менеджмент, підприємництво та цифрові інновації* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Львів, 30 березня 2019 р. ГО «Львівська економічна фундація». Львів : ЛЕФ, 2019. С. 38–41. (0,20 друк. арк.).

38. Лопушинська О. В. Ресурсний аудит як інструмент підвищення ефективності управління ресурсозбереженням підприємства. *Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 23–24 квітня 2019 р. Полтава : ТОВ «Сімон», 2019. С. 66–69. (0,13 друк. арк.).

39. Лопушинська О. В., Маркіна І. А. Доцільність впровадження управління ресурсозбереженням на м'ясо- і молокопереробних підприємствах з метою підвищення конкурентоспроможності продукції. *Управління ресурсним потенціалом господарюючих суб'єктів в умовах глобальних економічних трансформацій* : матер. наук.-практ. інтернет-конфер. студ. та молодих вчених з між нар. участю, Харків – Пшеворськ, 19 червня 2019 р. Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Wyższa Szkoła SpołecznoGospodarcza w Przeworsku. Przeworsk : WSSG, 2019. С. 90–92. (0,13 / 0,07 друк. арк.).

40. Лопушинська О. В., Дмитренко А. Р. Особливості управління інформаційними ресурсами підприємства. *Інноваційний розвиток та безпека підприємства в умовах неоіндустріального суспільства* : матер. Міжнар. наук.-практ. конфер. студ., аспірантів та молодих вчених, м. Луцьк, 31 жовтня 2019 р. Луцьк, 2019. С. 631–633. (0,16 / 0,08 друк. арк.).

41. Lopushynska O., Kurkina V. Resource-saving management of the enterprise as an important component of sustainable development. *Economic development: theory, methodology, management* : scientific works and theses VI International scientific and practical conference, Prague, 27–29 November 2019. Nemoros s.r.o., Prague, 2019. P. 248–250. (0,18 / 0,09 друк. арк.).

42. Лопушинська О. В. «Кругова економіка» як складова стратегії управління ресурсозбереженням переробних підприємств в умовах невизначеності. *Менеджмент XXI століття : глобалізаційні виклики* : матер. IV Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 14–15 квітня 2020 р. Полтава : ПП «Астроя», 2020. С. 39–42. (0,13 друк. арк.).

43. Куркіна В. С., Лопушинська О. В. Сталий розвиток об'єднаних сільських територіальних громад в контексті впровадження системи енергоменеджменту. *Енергетична незалежність сільських територій як пріоритетна модель розвитку : міжнародний та вітчизняний досвід* : матер. I Міжнар. наук.-практ. конфер., м. Полтава, 20 травня 2020 р. Полтава : РВВ ПДАА. С. 112–114. (0,16 / 0,08 друк. арк.).

44. Лопушинська О. В. Модель потрійної спіралі як механізм ресурсозберігаючого розвитку підприємств агропродовольчої сфери України. *Scientific development, advanced technologies, innovations : scientific works and theses VI International scientific and practical conference, Prague, 6–8 October 2020*. Nemoros s.r.o., Prague, 2020. С. 117–119. (0,17 друк. арк.).

45. Markina I. A., Lopushynska O. V. The main directions of management Of strategic development of agro-food enterprises. *Нові виклики для аграрного сектору України в умовах глобалізації* : матер. III Міжнар. наук.-практ. конфер. студ., аспірантів та молодих вчених, м. Київ, 22 жовтня 2020 р. Київ : НУБіП України, 2020 р. С. 59–60. (0,11 / 0,05 друк. арк.).